

Spis treści

Przedmowa	XI
-----------	----

I. WSTĘP	1
----------	---

1. Materiał do badań laboratoryjnych – Karolina Orywał	1
1.1. Krew jako materiał diagnostyczny	1
1.2. Mocz jako materiał diagnostyczny	3
1.3. Inne materiały diagnostyczne	3
2. Wpływ czynników przedanalitycznych na wynik badania laboratoryjnego – Karolina Orywał	5
2.1. Zmienność biologiczna	5
2.2. Zmienność przedanalityczna związana z przygotowaniem materiału do badań laboratoryjnych	7
3. Interpretacja wyniku badania laboratoryjnego – Karolina Orywał	9

II. DIAGNOSTYKA LABORATORYJNA WYBRANYCH CHOROÓB I STANÓW KLINICZNYCH	11
---	----

4. Zaburzenia gospodarki wodno-elektrolitowej – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	11
4.1. Definicja i przyczyny zaburzeń wodno-elektrolitowych	11
4.2. Podstawy diagnostyki zaburzeń wodno-elektrolitowych	16
4.2.1. Ocena składu elektrolitowego osocza krwi	16
4.2.2. Luka anionowa	19
4.2.3. Osmolalność surowicy i moczu	19
4.2.4. Stężenie białka w surowicy krwi	20
4.2.5. Morfologia krwi obwodowej	20
4.2.6. Badanie ogólne moczu	20
4.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe, bilans wodny	22
4.3.1. Bilans wodny, rodzaje wód	22
4.3.2. Postępowanie przy odwodnieniu/przewodnieniu	27
5. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	29
5.1. Definicja i przyczyny zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	29
5.2. Podstawy diagnostyki zaburzeń równowagi kwasowo-zasadowej	32
5.2.1. Gazometria i równowaga kwasowo-zasadowa krwi	34
5.2.2. Stężenie elektrolitów	36

5.2.3. Luka anionowa	37
5.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w zaburzeniach równowagi kwasowo-zasadowej	37
6. Niedobory żywieniowe – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	41
6.1. Rodzaje niedoborów żywieniowych	41
6.1.1. Niedokrwistości (z niedoboru Fe i Cu oraz z niedoboru witaminy B12 i kwasu foliowego)	41
6.1.2. Niedobory składników mineralnych	45
6.1.3. Niedobory witamin	51
6.2. Diagnostyka laboratoryjna niedoborów żywieniowych	57
6.2.1. Morfologia krwi obwodowej	57
6.2.2. Wskaźniki biochemiczne niedoboru wapnia	64
6.2.3. Wskaźniki biochemiczne niedoboru fosforu	66
6.2.4. Wskaźniki biochemiczne niedoboru magnezu	67
6.2.5. Wskaźniki biochemiczne niedoboru żelaza	67
6.2.6. Diagnostyka laboratoryjna niedoboru pierwiastków śladowych	69
6.2.7. Diagnostyka laboratoryjna niedoboru witamin	70
6.3. Podstawowe zalecenia w niedoborach żywieniowych	72
6.3.1. Niedobory wybranych składników pokarmowych a niedokrwistość	72
6.3.2. Makro- i mikroelementy	80
6.3.3. Witaminy	96
7. Niedożywienie – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	113
7.1. Rodzaje niedożywienia, rozpoznanie	113
7.2. Diagnostyka laboratoryjna niedożywienia	117
7.2.1. Stężenie albuminy w surowicy krwi	117
7.2.2. Stężenie prealbuminy (transtyretyny) w surowicy krwi	118
7.2.3. Stężenie transferyny w surowicy krwi	118
7.2.4. Białko wiążące retinol (RBP)	119
7.2.5. Insulinopodobny czynnik wzrostu 1 (IGF-1)	119
7.2.6. Całkowita liczba limfocytów (CLL)	119
7.2.7. Wyliczane wskaźniki stanu niedożywienia	119
7.3. Podstawowe zasady dietoterapii w niedożywieniu	120
7.3.1. Leczenie żywieniowe dojelitowe drogą sztuczną	129
7.3.2. Żywnienie pozajelitowe	130
8. Otyłość – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	135
8.1. Definicja i powikłania otyłości	135
8.2. Diagnostyka laboratoryjna otyłości i jej powikłań	141
8.2.1. Profil lipidowy	141
8.2.2. Glikemia	142
8.2.3. Aktywność aminotransferazy alaninowej (ALT) i asparaginianowej (AST)	143
8.2.4. Diagnostyka zaburzeń funkcji tarczycy u osób otyłych	143
8.2.5. Diagnostyka zaburzeń funkcji nadnerczy u osób otyłych	143
8.3. Podstawowe zasady dietoterapii w leczeniu otyłości	146

9. Zaburzenia odżywiania – Magdalena Lech, Karolina Orywał, Napoleon Waszkiewicz	153
9.1. Zaburzenia odżywiania związane z utratą masy ciała	153
9.1.1. Anoreksja	153
9.1.2. Syndrom gotowości anorektycznej (SGA)	156
9.1.3. Ortoreksja	157
9.1.4. Bulimia	159
9.1.5. Bigoreksja	161
9.1.6. ARFID	162
9.2. Zaburzenia odżywiania związane ze wzrostem masy ciała	163
9.2.1. Zespół kompulsywnego jedzenia (BED)	163
9.2.2. Syndrom jedzenia nocnego (NES)	165
9.2.3. Uzależnienie od jedzenia	166
9.3. Diagnostyka laboratoryjna zaburzeń odżywiania	167
9.4. Podstawowe zasady dietoterapii w zaburzeniach odżywiania	171
9.4.1. Anoreksja	171
9.4.2. Syndrom gotowości anorektycznej (SGA)	174
9.4.3. Ortoreksja	175
9.4.4. Bulimia	176
9.4.5. Bigoreksja	178
9.4.6. ARFID	178
9.4.7. Zespół kompulsywnego jedzenia (BED)	179
9.4.8. Syndrom jedzenia nocnego (NES)	181
9.4.9. Uzależnienie od jedzenia	181
10. Choroby metaboliczne – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	185
10.1. Cukrzyca typu 2	185
10.1.1. Epidemiologia i patogeneza cukrzycy typu 2	185
10.1.2. Diagnostyka laboratoryjna cukrzycy typu 2	188
10.1.3. Podstawowe zasady dietoterapii cukrzycy typu 2	196
10.2. Zaburzenia gospodarki lipidowej	206
10.2.1. Podział, etiologia i patogeneza dyslipidemii	206
10.2.2. Diagnostyka laboratoryjna dyslipidemii	210
10.2.3. Zalecenia żywieniowe w zaburzeniach gospodarki lipidowej	214
10.3. Dna moczanowa	225
10.3.1. Etiologia i patogeneza dny moczanowej	225
10.3.2. Diagnostyka laboratoryjna dny moczanowej	229
10.3.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w leczeniu dny moczanowej	233
10.4. Osteoporoza	238
10.4.1. Etiologia i patogeneza osteoporozy	238
10.4.2. Diagnostyka laboratoryjna osteoporozy	242
10.4.3. Podstawowe zasady terapii dietetycznej w osteoporozie	248
11. Choroby układu sercowo-naczyniowego – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	259
11.1. Choroba niedokrwienności serca i zawał mięśnia sercowego	259

11.1.1. Etiologia i patogeneza choroby niedokrwiennej serca i zawału mięśnia sercowego	259
11.1.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej choroby niedokrwiennej serca i zawału mięśnia sercowego	262
11.1.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w dietoterapii choroby niedokrwiennej serca i po zawale mięśnia sercowego	266
11.2. Przewlekła niewydolność serca	272
11.2.1. Etiologia i patogeneza przewlekłej niewydolności serca	272
11.2.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej przewlekłej niewydolności serca	275
11.2.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w przewlekłej niewydolności serca	278
11.3. Nadciśnienie tętnicze	282
11.3.1. Etiologia i patogeneza nadciśnienia tętniczego (choroby towarzyszące)	282
11.3.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej nadciśnienia tętniczego i chorób współistniejących	286
11.3.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w nadciśnieniu tętniczym	289
12. Choroby układu pokarmowego – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	296
12.1. Choroby trzustki	296
12.1.1. Etiologia i patogeneza chorób trzustki	296
12.1.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej chorób trzustki	302
12.1.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w chorobach trzustki	307
12.2. Choroby wątroby	316
12.2.1. Etiologia i patogeneza chorób wątroby i dróg żółciowych	316
12.2.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej chorób wątroby i dróg żółciowych	325
12.2.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w chorobach wątroby i dróg żółciowych	332
13. Choroby układu moczowego – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	344
13.1. Ostra i przewlekła niewydolność nerek	344
13.1.1. Etiologia i patogeneza niewydolności nerek	344
13.1.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej niewydolności nerek	349
13.1.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w chorobach nerek	360
13.2. Kamica nerkowa	376
13.2.1. Podział, etiologia i patogeneza kamicy nerkowej	376
13.2.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej kamicy nerkowej	379
13.2.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w kamicy nerkowej	382
14. Choroby tarczycy – Lucyna Ostrowska, Karolina Orywał, Ewa Stefańska	389
14.1. Etiologia i patogeneza chorób tarczycy	389
14.1.1. Niedoczynność tarczycy	390
14.1.2. Choroba Hashimoto	391
14.1.3. Nadczynność tarczycy	393

14.2. Podstawy diagnostyki laboratoryjnej chorób tarczycy	394
14.2.1. TSH	395
14.2.2. Wolna tyroksyna (fT4)	395
14.2.3. Wolna trijodotyronina (fT3)	396
14.2.4. Przeciwciała przeciw-tarczycowe	396
14.2.5. Kalcytonina	397
14.2.6. Tyreoglobulina	397
14.2.7. Stężenie cholesterolu całkowitego	398
14.2.8. Wydalanie jodu z moczem	398
14.3. Podstawowe zalecenia żywieniowe w chorobach tarczycy	399
14.3.1. Niedoczynność tarczycy	399
14.3.2. Nadczynność tarczycy	404
Skorowidz	407